

rendezett A tücsök és a hangya című verses zenés összeállítás a Lázár Vilmos Általános Iskolából, és a Vihar utcai Általános Iskola Sándor Jolán által színpadra varázsolt Pápa Relli operáscsát A lusta kisrigó címen.

**Színházi profizmus és vagányság** sugárzott a Várhídi Attila vezette Debreceni Alföld Gyermekszínpad A hat Jaszohacsi című japán mesét feldolgozó, és a Máriapócsi Művelődési Ház Sue Towsand könyvéből készült A 13 és 3 éves Adrian Mole című Vona Éva és Buzogány Béla által rendezett játékból.

**Okos, finom irónia** jellemezte a balassagyarmati Dózsa György Általános Iskola gyönyörűen beszélő versmondóinak Múltidéző című szerkesztett játékát. A rendező Pajorné Molnár Magda igazi intellektuális és pedagógiai kalandra vállalkozva az úttörőélet harsány szövegeit visszaidéző játékot hozott létre. Mindannyiunknak szorult a torka és a szíve, amikor kiskamaszok, mindent érteni látszva kinevettek ránk (nem minket!). Ki tudja, hogy ők meg mibe keverednek bele majd ugyanolyan lelkesedéssel vagy szenvedő szépséggel, mint hajdanán mi, saját ügyeinkbe.

**Tanító-színházi események** is kerültek a programba, melyek elsősorban a tananyag jobb elsajátítása céljából, s nem a közönség meghódítása végett születtek. Ilyen volt pl. az inárcsi Láthatatlan ember (rendezője Lapu Márta),

és a Pesthidegkuti Waldorf Iskola Róma alapítása című játéka (író-rendező Kulcsár Gábor).

S bár most is akadtak feltűnő tehetségű játékosok, általában az a csoport hatott, akiket a rendező varázsolt meg, s együtt voltak igazán erősek. Óriási volt az induló létszám, huszonnégy csoport jutott az országos bemutatóra. Közben tanultak együtt lenni, dolgozni, beugrani a másik helyett, összpontosítottak és lazítottak, épp, mint a felnőttek.

Ilyen nagy esemény sokszor kezdődik a Himnusszal. Így történt ez most is. S tapasztalói lehettünk a lassan megszokottá váló ténynek, hogy a magyarok bizonyos alkoholszint alatt nem éneklék a himnuszukat. A gyerekek egyszerűen nem tudják, s nem ismerik az érzést, amely vele járhat. Akik pedig tudják – mint az annyiszor megfigyelhető, sápadtan pillogatnak jobbra-balra, s nagy erőfeszítéssel egyszerre próbálják azt a benyomást kelteni, hogy énekelnek és hogy nem énekelnek. Nagy gond lehet ez így közszemlére kitéve annak, akinek ez gond. Szánalmas pillanat, s nem is annyira színházi pillanat. S milyen sokszor ismétlődik.

*Gabnai Katalin*

## Országos Gyermekszíni Tábor

A Marczibányi Téri Művelődési Központ által szervezett tábor záró bemutatójára ismét népes vendégcsereg érkezett Bánvölgyére. Őt csoport bemutatóját láthatta a táborozókból és a családtagokból, barátokból, elvélve szakmai vendégekből állók gyülekezete.

A Nemzeti Gyermek- és Ifjúsági Közalapítvány gyönyörű környezetben lévő üdülőjében olyan tábort rendeznek a budapestiek Szakall Judit vezetésével (már sokadik esztendeje!), amely a színjátszást eszközként használja a személyiség fejlesztésében. A tábor munkáját irányítók és a résztvevők körében is van egyfajta folytonosság: vizsgázó vendégek itt csoportvezetők és színjátszók. Mivel a helyszín is állandó, ezért szellemiségében kell megújulnia a tábori programnak, mégpedig esztendőről esztendőre. Évközi házi feladat a Szakall-stábnak: ki kell találniuk valami újat! A környék közismert turista-látványosságai csak az első táborok esetében adhattak érdekes programot. Idén például a madarászokodás és az éjszakai bátorságpróba jelentette azt a pluszt, azt az újat, ami miatt a már mindent jól ismerőknek is érdekessé válhatott a tábori együttlét. No igen, és a színjáték „itt és most”-ja, annak mindenkor új volta, varázsa.

A záró bemutató előadásai közül az elsőt a szabadban, míg a többi az „ebédlő-színházban” láthattuk.

*Barta Eszter* dolgozott a legidősebbekkel, mégpedig nemes anyagon: a Magyar Elektra volt az együttlét tárgya, mozgató ereje. A mű értelmezése, a szöveg feltárása sok alkalommal mutatott fel a klasszikus alkotás egyes szakaszai és a mai fiatalok élete közötti kapcsolódási pontokat. Talán éppen ezért nem a mű színpadra állítása vált a munka fő céljává. Ez kissé rá is nyomta a bélyegét a bemutatóra: a Magyar Elektra eddigi előadásából már ismert formai elemek variációit láthattuk a diákszíni tábor életkor felé járó fiataloktól: a szükséges technikai tudás nélküli, ámbátor lelkes kivitelezésben. A dolgok személyes fontossága és színpadi igazsága nem minden esetben társult.

*Körömi Gábor és Zoltán Csenge* „családi színháza” a vizuális és a színházi nevelés komplexének eredményeiről adott számot, mindkét területen izgalmas eredményeket felmutatva. A tábor legkisebbjeinek csoportja nagy lelkesedéssel játszott. Talán egy kissé jobban is szervülhetne a két terület, ha a színpadon a színpad törvényeit hagynák érvényesülni a csoportvezetők, nem pedig a kiállításét. A legszebb pillanatok az „árny-színház” a színpadon jelenetei hozták.

Nem a mostani volt az első alkalom *Fodor Mihály* rendezői munkásságában, amikor Páskándi Géza meséjéhez nyúlt: A tündérek szakácskönyve kisebbeknek talán jobb játékanyag. Akikkel a szakma egyik nagyja most dolgo-

zott, talán nem is lelkesedtek annyira a Páskándi-meséért (ebben csak csatlakozhat hozzájuk a beszámoló írója). Vagy csak nem tudtak annyi játékötletet hozzáadni a szöveghez, mint általában a Fodor-iskolán felnövekvők...

*Szakall Judit* ismét rendezett! Nem gálaműsort (kényszerből, mert ezek, ugye, nem tartoznak a rendezők álmai, legfeljebb kötelező feladatai közé), hanem életjátékot. A műfaj egyik megteremtője (a másik teremtő *Gabnai Katalin*) tábori munkájával ismét igazolta, hogy tévesek azok a vélemények, miszerint a gyerekek helyzetgyakorlataiból nem lehet színpadilag erős, néha akár irodalmi értékű dialógusokat teremteni. Ami biztos: a játékosok számára érvényes helyzetek és tartalmak kitermelésében ez a gyermekszínjátszó műfaj ma is nagyobb eséllyel indul, mint néhány másik. A rendező nem hagyta ki a bemutatóból azokat az etűdöket, amelyek nélkül hatásosabb szerkezetet kaphatott volna az előadás, sérült volna viszont a gyerek. Néhol döcögő ritmusú, de jó előadást láthattunk egy olyan csoporttól, ahol néhány gyerek esetében a mások előtt történő megszólalás is nagy újdonságot jelentett.

*Kis Tibor* csoportjának előadása zárta a tábori munkabemutatók sorát. Kis tanár úr szép csendben a legjobb gyermekszínjátszó rendezők egyikévé nőtte ki magát. Népmesét feldolgozó előadása a látottak közül színpadilag a leginkább kiforrott produkció volt. (Igaz, ő is olyasmin dogozott, amihez nem első alkalommal nyúlt. Érdekes, ki mire használja a nyári táborok adta lehetőséget. Vannak olyan rendezők, akiknek egy-egy mű ismételt feldolgozási lehetősége a fontos, mások olyan darabot, avagy megoldást, megközelítést próbálnak ki, amelyre év közben, a saját csoporttal esetleg nem kerülne sor, megint mások a következő évről való felkészülés részeként tanulmányokat készítenek az új műből...).

Az országos gyermekszínjátszó tábor záró előadásainak – s ez korántsem új tapasztalat – helyük lehetett volna az évad termésének színe-javát felvonultató országos fesztiválon. Az időrendi csúszás miatt persze soha nem lesznek ott az esedékes év fesztiválján, a „konzervmelegítés” (tanév közben összehívni a gyerekeket, újból színpadra tenni a tavalyi darabot) pedig általában keserű kudarcokkal jár. De ez talán nem is fontos. Az viszont igen, hogy a tábori tíz nap töredékében (mert ugye, nemcsak próbáltak!), ha nem is a világot váltják meg, de hozzáértő szakemberek kezében a gyerekek olyasmire képesek, amit mások egész évi munka után is csak irigyen néznének.

Gondolom, ez lehet a fő oka annak, hogy (hagyományosan) nem nézi meg gyermekszínjátszó „szakma” a záró bemutatót: nem jó érzés irigykedni...

*Kaposi László*

## **Drámapedagógia a gyógyítónevelésben – negyedszer Dunavescén**

A dunavecsei Óvoda, Általános Iskola és Diákotthon szervezésében az idén nyáron (1997. július 22-29.) már negyedik alkalommal sikerült megrendeznünk a Drámapedagógia a gyógyítónevelésben című szakmai továbbképző táborunkat. A tanfolyamra elsősorban a gyógypedagógiai területen nevelő és oktató kollégákat várjuk minden évben, de ez természetesen sosem zárja ki annak lehetőségét, hogy a más területen dolgozó pedagógustársak is részt vehessenek az egy hét szakmai programján.

Az idei esztendőben minden eddiginél nagyobb volt az érdeklődés a tábor iránt. Kőszegtől Békéscsabáig, az ország minden részéből érkeztek – szám szerint hatvanötven – pedagógusok Dunavescére.

Három csoportot indítottunk.

*Móka János* csoportjában a *színházi nevelés* volt a középpontban; azt mutatta meg a vele együtt dolgozóknak, hogy hogyan lehet eljuttatni a gyerekeket az előadásig, és eközben hogyan lehet olyan nevelési feladatokat megvalósítani, amelyek fejlesztik a gyermek személyiségét. Egy olyan színházi nevelési formát mutatott, amiben az esztétikai és a pedagógiai munka együttesen, egymást erősítve hathat a gyerekekre.

*Móka János* egy konkrét drámán, színpadi művön keresztül akarta megvalósítani elképzeléseit. Már a munka kezdetén rá kellett jönnie arra, hogy a résztvevő pedagógusok nagy része nem szívesen mutatja magát egy kiemelt színpadi környezetben, szívesebben működik inkább kon-

vencionális tanári szerepekben. Mindezen, személyiségükbe már beépült sztereotip magatartási és viselkedésminták gátolták kommunikációjukat és hatékony munkavégzésüket; a „hajlékonyabb” gondolkodás és kommunikáció érdekében tehát először ezeket az akadályokat kellett leküzdeni. A munkát ezért az egyszerű testi, fizikális megnyilvánulásoktól kellett kezdeni, utána ebből indítva lehetett a rögtönzések különböző formáit megmutatva előkészíteni, majd a különböző képességfejlesztő gyakorlatok segítségével elkészíteni az előadásra szánt darabot.

Az egyhetes munka eredményét *Móka János* így fogalmazta meg: „Elindultunk az egymással és a színpadi munkával való ismerkedéstől, és elérkeztünk oda, hogy létrehoztunk egy produkciót, amely egy összehangolt, egymást segítő légkörben keletkezett. Sikerült a csoporton keresztül hatni az egyénre.”

Azok a résztvevők, akik *Szauder Erik* csoportjába jelentkeztek, a *tanítási dráma* egyes témaköreibe kaphattak betekintést. Ez a feladat nem volt könnyen megoldható az előadó számára, mivel csoportjának igen heterogén volt az összetétele. Dolgozott vele óvónő, tanító, általános iskolai tanár és gyógypedagógus is. *Szauder Erik* megpróbálta megragadni a tanítási dráma különböző pedagógiai területeken egyaránt alkalmazható, közös vonásait. Szót ejtett arról, hogy hogyan lehet végiggondolni bizonyos pedagógiai lépéseket, hogyan lehet gondolkodni egy nevelési-oktatási problémáról. E kérdések általános vonatkozásait